

**ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA SPRAWIEDLIWOŚCI
z dnia**

zmieniające rozporządzenie w sprawie komisji egzaminacyjnej do spraw aplikacji notarialnej oraz szczegółowego trybu i sposobu przeprowadzania egzaminu konkursowego i notarialnego

Na podstawie art. 71f § 12 ustawy z dnia 14 lutego 1991 r. – Prawo o notariacie (Dz. U z 2002 r. Nr 42, poz. 369, z późn. zm.¹⁾) zarządza się, co następuje:

§ 1. W rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 grudnia 2005 r. w sprawie komisji egzaminacyjnej do spraw aplikacji notarialnej oraz szczegółowego trybu i sposobu przeprowadzania egzaminu konkursowego i notarialnego (Dz. U. Nr 258, poz. 2168 oraz z 2006 r. Nr 52, poz. 383) § 5 otrzymuje brzmienie:

„§ 5. 1. Przewodniczący oraz członkowie komisji, którzy nie są pracownikami administracji rządowej, otrzymują z tytułu każdorazowego przeprowadzenia egzaminu konkursowego wynagrodzenie w wymiarze odpowiadającym miesięcznemu wynagrodzeniu zasadniczemu sędziego sądu okręgowego w pierwszej stawce awansowej.

2. Członkowie komisji, którzy nie są pracownikami administracji rządowej, otrzymują z tytułu każdorazowego przeprowadzenia egzaminu notarialnego wynagrodzenie w wysokości:

- 1) jednokrotności kwoty bazowej przewidzianej dla sędziów określonej na podstawie odrębnych przepisów, jeżeli do egzaminu przystępuje mniej niż 5 zdających egzamin notarialny;
- 2) dwukrotności kwoty bazowej przewidzianej dla sędziów określonej na podstawie odrębnych przepisów, jeżeli do egzaminu przystępuje co najmniej 5, ale mniej niż 20 zdających egzamin notarialny;
- 3) trzykrotności kwoty bazowej przewidzianej dla sędziów określonej na podstawie odrębnych przepisów, jeżeli do egzaminu przystępuje co najmniej 20 zdających, ale mniej niż 30 zdających egzamin notarialny;
- 4) czterokrotności kwoty bazowej przewidzianej dla sędziów określonej na podstawie odrębnych przepisów, jeżeli do egzaminu przystępuje co najmniej 30 zdających egzamin notarialny.

3. Przewodniczący komisji, który nie jest pracownikiem administracji rządowej, otrzymuje wynagrodzenie z tytułu każdorazowego przeprowadzenia egzaminu notarialnego w wysokości 200 % wynagrodzenia członka komisji, jednakże nie większe niż wynagrodzenie sędziego sądu okręgowego w pierwszej stawce awansowej.”.

§ 2. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

MINISTER SPRAWIEDLIWOŚCI

¹⁾Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2003 r. Nr 49, poz. 408, Nr 124, poz. 1152 i Nr 217, poz. 2142, z 2004 r. Nr 62, poz. 577, Nr 147, poz. 1547, Nr 173, poz. 1808 i Nr 202, poz. 2067, z 2005 r. Nr 163, poz. 1361, Nr 167, poz. 1398 i Nr 169, poz. 1417, z 2006 r. Nr 218, poz. 1592 i Nr 225, poz. 1635, oraz z 2007 r. Nr 80, poz. 540, Nr 85, poz. 571, Nr 181, poz. 1287 i Nr 191, poz. 1371.

Uzasadnienie

Obecnie sprawę wynagrodzenia członków komisji egzaminacyjnych, których zadaniem jest przeprowadzenie egzaminu notarialnego reguluje § 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 grudnia 2005 r. w sprawie komisji egzaminacyjnej do spraw aplikacji notarialnej oraz szczegółowego trybu i sposobu przeprowadzania egzaminu konkursowego i notarialnego (Dz. U. Nr 258, poz. 2168 oraz Dz. U. z 2006 Nr 52, poz. 383).

Przepis ten stanowi, że przewodniczący oraz członkowie komisji, którzy nie są pracownikami administracji rządowej, otrzymują z tytułu każdorazowego przeprowadzenia egzaminu konkursowego oraz egzaminu notarialnego wynagrodzenie w wymiarze odpowiadającym miesięcznemu wynagrodzeniu zasadniczemu sędziego sądu okręgowego w pierwszej stawce awansowej.

Analiza treści przytoczonego przepisu prowadzi do wniosku, że wynagrodzenie członków wszystkich komisji, bez względu na nakład pracy związany z przeprowadzeniem egzaminu, jest identyczne. Takie rozwiązanie było do zaakceptowania, kiedy zainteresowanie egzaminem było większe.

Sytuacja uległa zasadniczej zmianie po wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 26 marca 2008 r. (Dz. U. Nr 57, poz. 348). W wyroku tym Trybunał Konstytucyjny uznał za niezgodne z Konstytucją R.P. przepisy, które stanowiły podstawę dopuszczenia do egzaminu notarialnego osób, które:

- po ukończeniu wyższych studiów prawnych były zatrudnione na podstawie umowy o pracę na stanowiskach związanych ze stosowaniem lub tworzeniem prawa przez okres co najmniej 5 lat w okresie nie dłuższym niż 8 lat przed złożeniem wniosku o dopuszczenie do egzaminu notarialnego,
- po ukończeniu wyższych studiów prawnych wykonywały osobiście, w sposób ciągły na podstawie umów, do których stosuje się przepisy o zleceniu, usługi polegające na stosowaniu lub tworzeniu prawa przez okres co najmniej 5 lat w okresie nie dłuższym niż 8 lat przed złożeniem wniosku o dopuszczenie do egzaminu notarialnego,
- po ukończeniu wyższych studiów prawnych prowadziły, przez okres co najmniej 5 lat w okresie nie dłuższym niż 8 lat przed złożeniem wniosku o dopuszczenie do egzaminu notarialnego, działalność gospodarczą wpisaną do Ewidencji Działalności Gospodarczej, jeżeli przedmiot tej działalności obejmował świadczenie pomocy prawnej, w rozumieniu ustawy z dnia 26 maja 1982 r. - Prawo o adwokaturze (Dz. U. z 2002 r. Nr 123, poz. 1058, z późn. zm.) lub ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych (Dz. U. z 2002 r. Nr 123, poz. 1059, z późn. zm.).

Utrata uprawnień do zdawania egzaminu przez osoby, spełniające ww kryteria spowodowała bardzo znaczny spadek liczby osób zainteresowanych przystąpieniem do egzaminu notarialnego – na 8 dni przed zakończeniem procedury przyjmowania wniosków o dopuszczenie do egzaminu, złożonych zostało zaledwie 5 wniosków: po 1 przed 5 Komisjami (w Białymstoku, Łodzi, Poznaniu, Rzeszowie i Warszawie).

Obowiązujące przepisy nie przewidują – w zaistniałej sytuacji - możliwości wyznaczenia (spośród powołanych 11 komisji egzaminacyjnych) 1 komisji, która przeprowadziłaby egzamin dla wszystkich zdających. Konieczna jest zatem zmiana zasad wynagradzania przewodniczącego i członków komisji egzaminacyjnej, których zastosowanie prowadziłoby do zachowania proporcjonalności między wysokością wynagrodzenia a nakładem pracy związanym z przygotowaniem i przeprowadzeniem egzaminu. Obecne wynagrodzenie – w sytuacji przystępowania do egzaminu bardzo małej ilości osób – wydaje się bowiem niewspółmiernie wysokie.

W projektowanym rozporządzeniu przyjęto zatem bezpośredni związek pomiędzy wysokością wynagrodzenia a ilością osób przystępujących do egzaminu według następujących kryteriów:

wynagrodzenie wynosić ma:

- jednokrotność kwoty bazowej przewidzianej dla sędziów określonej na podstawie odrębnych przepisów, jeżeli do egzaminu przystępuje mniej, niż 5 zdających;
- dwukrotność kwoty bazowej przewidzianej dla sędziów określonej na podstawie odrębnych przepisów, jeżeli do egzaminu przystępuje co najmniej 5, ale mniej niż 20 zdających;
- trzykrotność kwoty bazowej przewidzianej dla sędziów określonej na podstawie odrębnych przepisów, jeżeli do egzaminu przystępuje co najmniej 20 zdających, ale mniej niż 30 zdających.
- czterokrotność kwoty bazowej przewidzianej dla sędziów określonej na podstawie odrębnych przepisów, jeżeli do egzaminu przystępuje co najmniej 30 zdających.

Zaproponowane stawki wynagrodzenia są adekwatne do nakładu pracy członków komisji w czasie egzaminu i dlatego wzrastają proporcjonalnie do liczby osób, które podlegają egzaminowaniu – przy zachowaniu stawki minimalnej. Nawet bowiem przy bardzo niskiej liczbie zdających, konieczne jest kilkudniowe zaangażowanie komisji w przeprowadzenie egzaminu: bez względu na ilość osób przystępujących do egzaminu, część pisemna egzaminu trwa 2 dni, a następnie sprawdzenia wymagają prace pisemne (każdy zdający sporządza 3 prace, przy czym każda praca jest oceniana i recenzowana niezależnie przez 2 egzaminatorów – co jest czasochłonne). Natomiast czas trwania egzaminu ustnego jest bezpośrednio uzależniony od liczby osób zdających, jakkolwiek z uwagi na sposób przeprowadzenia egzaminu (egzaminowany zdaje egzamin przed pełnym składem komisji z wszystkich przedmiotów) jest on czasochłonny.

Z tej przyczyny jest uzasadnione, aby wynagrodzenie - gdy do egzaminu przystępuje mniej niż 5 osób – wynosiło równowartość jednokrotności kwoty bazowej przewidzianej dla sędziów określonej na podstawie odrębnych przepisów (tj. aktualnie 1.493,42 zł), gdy przystępuje od 5 do 19 osób - dwukrotność kwoty bazowej (tj. aktualnie 2.986,84 zł), gdy przystępuje od 20 do 29 – trzykrotność kwoty bazowej (tj. aktualnie 4.480,26 zł), a gdy przystępuje co najmniej 30 osób – czterokrotność kwoty bazowej przewidzianej dla sędziów (tj. aktualnie ok. 5.973,68 zł).

Ponadto w projekcie przyjęto zróżnicowanie wynagrodzenia członków komisji oraz przewodniczącego komisji: bezspornie nakład pracy i zakres odpowiedzialności przewodniczącego jest nieporównywalnie większy, aniżeli członka komisji: poza kierowaniem pracą komisji, wyłączną kompetencją i obowiązkiem przewodniczącego jest analiza dokumentów kandydatów i podejmowanie zaskarżalnych decyzji o dopuszczeniu (lub odmowie dopuszczenia) do egzaminu, wzywanie do uzupełnienia braków formalnych zgłoszenia, kontrola dokonanych opłat za egzamin, współpraca z Ministrem Sprawiedliwości w zakresie odbioru i przechowywania zadań egzaminacyjnych oraz z Radą Izby Notarialnej w zakresie przygotowania egzaminu, prowadzenie dokumentacji egzaminu (sporządzanie protokołów i uchwał) oraz ich doręczanie Ministrowi Sprawiedliwości i zdającym, a w przypadku zaskarżenia wyniku egzaminu – przekazywanie żądanej dokumentacji organowi administracji II instancji lub sądowi administracyjnemu. Z tych przyczyn obowiązki przewodniczącego komisji (w odróżnieniu od obowiązków jej członków) trwają ok. 3 miesiące: rozpoczynają się ok. 2 miesiące przed egzaminem, a kończą kilka tygodni po jego zakończeniu. Powyższe uzasadnia ustalenie wynagrodzenia przewodniczącego w kwocie dwukrotnie większej, aniżeli członka komisji – jednak nie więcej, niż miesięczne wynagrodzenie zasadnicze sędziego sądu okręgowego w pierwszej stawce awansowej.

Zaproponowane kwoty wynagrodzeń są zgodne z podstawową zasadą, dotyczącą wysokości wynagrodzenia, zawartą w art. 71f § 12 pkt 3 ustawy – Prawo o notariacie, który stanowi, że Minister Sprawiedliwości, po zasięgnięciu opinii Krajowej Rady Notarialnej, określi w drodze rozporządzenia wysokość wynagrodzenia członków komisji w wymiarze nie większym niż miesięczne wynagrodzenie zasadnicze sędziego sądu okręgowego w pierwszej stawce awansowej.

Według aktualnie obowiązujących przepisów, wynagrodzenie za przeprowadzenie egzaminu notarialnego wynosi zatem 6232,04 zł., bez względu na liczbę osób zdających. Przyjęcie zaproponowanych w projekcie stawek wynagrodzenia (zwłaszcza, gdy można oczekiwać, że w żadnej komisji liczba zdających nie przekroczy 5 osób), spowoduje istotne obniżenie wydatków, ponoszonych z tytułu przeprowadzenia egzaminu (z ok. 43.624 zł w każdej komisji do ok. 11.947,36 zł.). Stanowiąc będzie to różnicę w kwocie 31.676,92 zł w przypadku każdej komisji.

W § 2 projektu rozporządzenia określono termin wejścia w życie rozporządzenia na dzień ogłoszenia. Ważny interes państwa wymaga bowiem natychmiastowego wejścia w życie tego aktu normatywnego. W przeciwnym wypadku budżet państwa poniósłby nieproporcjonalnie wysokie koszty za przeprowadzenie egzaminu notarialnego, biorąc pod uwagę liczbę osób, które przystąpią do tego egzaminu.

Wejście w życie rozporządzenia w dniu opublikowania nie naruszy także zasad demokratycznego państwa prawnego.

Projekt rozporządzenia pozostaje poza zakresem regulacji prawa Unii Europejskiej.

Ocena Skutków Regulacji

1. Przepisy projektu rozporządzenia oddziałują na:

- 1) Ministra Sprawiedliwości,
- 2) członków komisji egzaminacyjnej przeprowadzającej egzamin notarialny.

2. Projekt rozporządzenia został opracowany w resorcie sprawiedliwości i zostanie poddany zaopiniowaniu przez Krajową Radę Notarialną.

3. Wejście w życie rozporządzenia nie wywoła skutków finansowych w postaci wzrostu wydatków budżetu państwa z tytułu wypłaty wynagrodzeń członków komisji. Wydatki te zostaną istotnie zmniejszone w stosunku do obecnych regulacji. Analiza zaproponowanych stawek wynagrodzenia w przypadku dowolnej (każdej) liczby zdających zawsze obniży wydatki z tytułu wynagrodzenia 1 komisji. Nawet bowiem w sytuacji, gdy do egzaminu przystąpi więcej niż 30 osób, wynagrodzenia 1 komisji wyniesie 42.074,12 zł, podczas gdy obecnie wynosi 43.624 zł. Jest oczywiste, iż w przypadku mniejszej liczby zdających, ta różnica oszczędności jest dużo większa (przykładowo: w przypadku przystąpienia 19 osób (§ 5 ust. 2 pkt 2) zmniejszenie kosztów wynagrodzenia wyniesie ponad 19.000 zł, co w skali kraju może dać łączne zmniejszenie wydatków o ponad 210.000 zł

4. Projekt rozporządzenia nie wywoła skutków społecznych mających w szczególności wpływ na rynek pracy, konkurencyjność wewnętrzną i zewnętrzną gospodarki oraz sytuację i rozwój regionalny